

Stockholm, 2019

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förenings kommentar på Sveriges Beijing+25 rapport¹

I början av maj skickade den svenska regeringen uppföljningsrapporten för 25-årsjubileet av handlingsplanen för kvinnors rättigheter som antogs i Peking 1995 till UN Women. Nedan följer kommentarer och medskick till regeringen.

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening har valt att kommentera på den sammanfattande delen av rapporten som avhandlar det viktigaste som har gjorts, utmaningar som kvarstår och motgångar i arbete mot ett jämställt samhälle och alla kvinnors mänskliga rättigheter.

Vi välkomnar det arbete som regeringen gjort med jämställdhetsintegrering av sina budgetar, dock ser nätverket ett behov av att försäkra att jämställdhetsbudgeteringen inte får sluta vid analysen. De politiska förslagen i budgeten måste gynna män och kvinnor i lika stor utsträckning. Sveriges Kvinnolobby gör årligen granskningar av den nationella budgeten och ser återkommande att många stora skattereformer och insatser som genomförs fortfarande missgynnar jämställdhetsutvecklingen. I granskningen av 2019 års vårändringsbudget uppmärksammade

Sveriges Kvinnolobbys att regeringen själva gör analysen att många skattereformer kommer att öka lönegapet mellan män och kvinnor. Granskningen visade också att viktiga arbetsmarknadsinsatser för utrikes födda kvinnor har dragits in och att medel till polisen t.ex. gynnar **säkerheten** för män i större utsträckning än säkerheten för kvinnor.

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening ser positivt på arbetet med den feministiska utrikespolitiken. Särskilt välkomnar vi den utrikespolitiska offensiv som utrikesministern tillsammans med den franska ambassadören i Sverige lanserade den 8 mars om att bekämpa människohandel och trafficking genom spridning av den svenska sexköpslagen. Dock ser vi att samstämmigheten brister i den feministiska utrikespolitiken, inom biståndspolitik och att det på den ansvariga myndigheten SIDA finns en mer relativiserande bild av spridningen av sexköpslagen. Här menar SIDA att t.ex. länders fattighetsnivå och politiska stabilitet ska tas i beaktande. Genom att relativisera utifrån landets kontext relativiseras också de mänskliga rättigheterna och kvinnors rätt att slippa vara utsatta för det våld som prostitution innebär. Dessutom är SIDA en av de stora biståndsgivarna till organisationer som arbetar för att legalisera prostitution och motarbetar införandet en lagstiftning likande den svenska. Det är tydligt att den svenska sexköpslagen gör situationen säkrare för kvinnor i prostitution och att den dessutom minskar efterfrågan på sexköp och därmed också människohandel.

Enligt en skattning av SCB 2017 framhåller regeringen att arbetet med jämställdhetsintegreringen har haft positiva effekter på jämställdhetsutvecklingen. I handlingsplanen från Peking åläggs regeringarna att garantera ett fullständigt genomförande av mänskliga rättigheter för kvinnor och flickor och en förpliktelse att i alla politiska åtgärder och program ha ett könsperspektiv. Regeringen ådagalägger i rapporten en okunskap om den egna förda politiken under de gångna 25 åren sedan handlingsplanen antogs i Peking. Det finns en brist på distinktion av vad jämställdhetsintegrering som strategi innebär, (i rapporten kallad "tool") och hur den kan och ska operationaliseras. Den påbjudna

¹ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/Gender/Beijing_20/Sweden.pdf

intersektionaliteten är inte liktydigt med att utgå från jämställdhetsintegrering som strategi. Att i analyser och reformer använda de skillnader som finns inom grupperna kvinnor och män, inte bara skillnaden dem emellan som bas för att nå uppsatta mål är inte, som regeringen här påstår (sid 5), något som nu börjat diskuteras. Det har alltid diskuterats och jämställdhetsarbetet har medvetet förhållit sig till detta. Det nya är valet av relativistiska och ideologiska begrepp och den allt svagare maktanalys av vad som konstituerar ordningen mellan kvinnor och män som följt. Vi vill därmed understryka hur viktig och effektiv jämställdhetsintegrering som strategi är men vi anser att implementeringen av arbetet för jämställdhetsintegrering på lokal, regional och nationell nivå går alldeles för långsamt. I vissa myndigheter och på vissa håll går det även bakåt, vi ser exempel på detta i de könsneutrala läroplansskrivningar som Skolverket föreslog 2018. Vi vill understryka vikten att stärka upp jämställdhetsarbetet med tydliga och modiga jämställdhetsmål uppdelat på kön och där könsuppdelad statistik används både i analysen och i utvecklingen av mål samt åtgärds- och verksamhetsplaner.

Regeringen framhåller att de sedan den senaste rapporteringen har initierat en myndighet med syfte att följa upp jämställdhetsutvecklingen och stötta arbetet med jämställdhetsintegrering i andra myndigheter, Jämställdhetsmyndigheten. Vi välkomnar myndighetens tillkomst men understryker vikten av att arbetet på myndigheten ska vara relevant, bygga på ett maktperspektiv och effektivare driva mot de jämställdhetspolitiska målen.

Makt och inflytande: (s.9-11)

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening har noterat att regeringen själva ser att det kvarstår arbete innan vi har jämn könsbalans i ledande positioner, såväl i privat sektor och företagsägande som i politisk/offentlig ledning. Där är det också viktigt att vi tittar på fördelningen av medel för tillväxtfrämjande ändamål och att det fördelas på ett jämställt sätt.

Vi saknar en analys om vikten av att arbeta för att få fler utrikes födda kvinnor att organisera sig i politiken och i det civila samhället. Vi efterlyser också ett mer gediget arbete med att förbättra levnadsvillkor för utrikes födda och nyanlända kvinnor samt särskilda jämställdhetsinsatser i arbetet mot segregation och för nyanlända. Därmed även preventiva åtgärder för att minimera hedersrelaterat våld och förtryck. Vi saknar även åtgärder för att förbättra representation av kvinnor med funktionsnedsättning i beslutsfattande positioner och bland företagsägare.

Arbetsmarknad och ekonomi: (s.11-12)

Vi anser att det är bra att regeringen lyfter att löneskillnad mellan könen fortfarande är för stora, både för lika arbete och för likvärdigt arbete. Det går att se framsteg på området men könssegregationen på arbetsmarknaden är fortsatt en av de största i världen. Eftersom problemet med löneskillnader är fortsatt stort är det tydligt att regeringen inte gjort tillräckligt. Vi vill se skarpare sanktioner mot de arbetsgivare som inte fullgör sin plikt när det gäller kravet på aktiva åtgärder i diskrimineringslagen, däribland årliga lönekartläggningar. Vi vill dessutom att Medlingsinstitutets uppdrag utvidgas till att i högre grad belysa strukturella löneskillnader mellan kvinnor och män.

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening välkomnar att regeringen ser högkvalitativa välfärdsfunktioner, likt barnomsorg och äldreomsorg som viktiga faktorer för att minska den ojämställda fördelningen av obetalt arbete. Det här eftersom detta fortsatt är ett stort problem som orsakar ohälsa för kvinnor och inkomstskillnader mellan könen. Vi ser att t.ex. kvinnor i högre utsträckning än män arbetar deltid på grund av den ojämställda fördelningen av det obetalda arbetet. För att kvinnor ska kunna ta del av arbetsmarknaden måste välfärdstjänsterna stärkas - inte hotas och föräldraförsäkringens utformning måste gynna ett jämställt uttag. Det är dock inte

tillräckligt, att kvinnor fortsatt tar en större del av föräldraledigheten leder till att de fortsätter ta ett större ansvar för det obetalda hemarbetet och jobbar mer deltid även efter ledigheten. Idag är uttaget av föräldraledighet mycket ojämnt. Enligt Försäkringskassans rapport Barnhushållets ekonomi från 2018 så delar endast var femte par jämnt på föräldraförsäkringen.² Det hittills enda framgångsrika sättet att påverka mäns uttag av föräldraledighet är att inför öronmärkta dagar. Det är det enda sättet att i grunden utmana gamla mönster där kvinnor tar det största ansvaret för barn medan män kan satsa mer på yrkeslivet. Det är därför avgörande att dela försäkringen helt lika mellan föräldrarna och göra det genom att individualisera föräldraförsäkringen.

Vi ser också att gruppen utrikes födda och nyanlända kvinnor missgynnas i arbetsmarknadsinsatser. Vi vill därför att platser inom alla typer av subventionerade anställningar och etableringsinsatser ska öronmärkas för kvinnor samt att resurser ska avsättas för att utveckla nya och bättre sätt att nå och stödja utrikes födda kvinnors väg in i arbetslivet.

Vi ser också ett stort behov av insatser för att säkra kvinnor med funktionsnedsättnings ekonomiska självständighet.

Mäns våld mot kvinnor (s.12-13)

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening välkomnar att regeringen har en långsiktig strategi som sträcker sig 2016-2026 för att arbeta mot mäns våld mot kvinnor med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och prostitution och människohandel. Vi välkomnar att regeringen tar ett helhetsgrepp om problemet och adresserar ett förebyggande arbete, ett arbete för att ändra attityder i samhället och även adresserar behovet av stödinsatser.

Vi tycker också att det är bra att regeringen uppmärksammar att mörkertalet för mäns våld mot kvinnor fortsatt är stort, men det visar också på att insatserna inte är tillräckliga.

Här anser vi att mer insatser måste göras gentemot polis, Åklagarmyndigheten och rättsväsendet i stort. Det måste tillföras kunskapsinsatser, hårdare sanktioner mot misogynt och sexistiskt beteende och mer resurser för att lagföra brott kopplat till mäns våld mot kvinnor så som sexuellt våld, sexköp och hedersrelaterat våld.

I rapporten saknar vi analyser om nödvändiga jämställdhetsinsatser så som åtgärder mot sexistisk reklam, pornografi och surrogatmodraskap. Vi saknar också skrivningar som adresserar de stora luckorna och bristerna i sex- och samlevnadsundervisningen. Den senaste granskningen från Skolinspektionen visade enorma brister i sex- och samlevnadsundervisningen som ledde till att Skolverket fick ett regeringsuppdrag att förtydliga läroplanerna. Skolverket misslyckades i sitt uppdrag då deras förslag saknade ett makt- och porrkritiskt perspektiv samt utslöt att adressera hedersrelaterat våld och förtryck och här återstår ett omfattande arbete med omarbetning i förslagen. Vi efterlyser därtill breda informationsinsatser om såväl samtyckeslagen, pornografins skadeverkningar och om hur vi får stopp på hedersrelaterat våld och förtryck.

Sveriges Kvinnolobby och Stockholms FN-förening saknar särskilda insatser för att komma till bukt med pojkars våld mot flickor och hot, hat och trakasserier mot flickor på nätet.

Vi ser också behov av särskilda insatser mot mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning, både fysisk och mental, både i och utanför hederskontext.

² 2018-06-11 – Rapport – Barnhushållets ekonomi – resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken 2018, Försäkringskassan, 2018.

Malpuri Groth, tf Verksamhetschef, Sveriges Kvinnolobby

Berith Granath, ordföranden, Stockholms FN-förening

SVERIGES KVINNOLLOBBY

